

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Výstup projektu

Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP)

Zpracoval: Fond dalšího vzdělávání, příspěvková organizace
Ministerstva práce a sociálních věcí

STUDIE

Vývoj kvalifikací

Projekce nabídky a poptávky na trhu práce v ČR do roku 2025 podle kvalifikací

Praha, 2015

OBSAH

1. Úvod	2
2. Projekce pracovních míst podle kvalifikačních skupin .	4
3. Překvalifikovanost zaměstnaných osob	11
4. Kvalifikační požadavky pracovních míst.....	16
5. Projekce lidí vstupujících na trh práce	18

1. Úvod

Tato studie popisuje odhad vývoje zaměstnanosti v kvalifikačních skupinách. Zaměřuje se jak na projekci počtu pracovních míst (tedy strana poptávky trhu práce) podle toho, jak kvalifikovanými osobami jsou místa obsazena v současnosti, tak také na to, jaký bude vývoj kvalifikačních požadavků dle konceptu kvalifikační náročnosti pracovních míst (tedy jak kvalifikovaná osoba by měla na pracovním místě zaměstnána, aby její kvalifikace odpovídala požadavkům pracovního místa). Analyzuje i otázku překvalifikovanosti pracovní síly. Ve studii je také představena projekce počtu absolventů připravených vstoupit na trh práce (tedy strana nabídky trhu práce) podle kvalifikačních skupin.

Výsledky jsou členěny pro 43 kvalifikačních skupin, které v sobě kombinují stupeň i obor vzdělání.

Základní vzdělání a bez vzdělání
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)
SŠ bez MZ; ostatní obory
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)
SŠ s MZ; ostatní obory
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)
VOŠ; ostatní obory
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)
Bakalářské; ostatní obory
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)

Magisterské; obor Právo (ISCED 38)
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přírodě, Matematika a statistika (ISCED 42-46)
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)
Magisterské; ostatní obory
Doktorandské; všechny obory

Tato studie obsahuje tabulky s budoucím vývojem (projekcí) pro roky 2015-2018 a pro rok 2025. Projekce byla odvozena na základě strukturálního modelu pro odhad vývoje v odvětví a následně ve skupinách povolání, jehož detailní popis je součástí studie *Předvídání kvalifikačních požadavků. Koncepční, metodologické a datové možnosti a omezení projekcí vývoje na trhu práce*, která je rovněž výstupem tohoto projektu.

Další informace o předpokládaném vývoji na trhu práce v ČR jsou k dispozici v těchto studiích, které jsou rovněž výstupy projektu *Předvídání kvalifikačních potřeb (PŘEKVAP)*:

- *Vývoj odvětví. Projekce pracovních míst a zaměstnanosti v ČR do roku 2025 podle odvětví*
- *Vývoj povolání. Projekce pracovních míst a zaměstnanosti v ČR do roku 2025 podle skupin povolání*

2. Projekce pracovních míst podle kvalifikačních skupin

Růst ekonomiky s sebou přináší zvyšování počtu pracovních míst. Toto však platí, jen pokud se nezmění další ukazatel, kterým je produktivita práce. Vzhledem ke kontinuálně rostoucí produktivitě práce však nelze reálně očekávat, že rostoucí ekonomika s sebou stále ponese jako výsledek i růst počtu pracovních míst. Světová ekonomika je na začátku čtvrté průmyslové revoluce¹. Ta by měla způsobit ještě rychlejší nárůst produktivity práce než v předchozích letech, což způsobí ve svém důsledku, i přes stálý růst ekonomiky, pokles pracovních míst. S nástupem čtvrté průmyslové revoluce je spjata zejména vyšší míra automatizace a komputelizace. V příštích dvou dekadách by zhruba polovina pracovních míst měla být více či méně ohrožena narůstajícím vlivem počítačových technologií a automatizací (angl. *computerization*). Tak to alespoň předpovídá studie vypracovaná v rámci *Oxford Martin Programme on the Impacts of Future Technology*. Autoři studie nazvané *The future of employment: how susceptible are jobs to computerization?*² ohodnotili 702 skupin povolání (odvozených od americké klasifikace povolání – *Standard Occupational Classification* (SOC) podle pravděpodobnosti ovlivnění počítačovými technologiemi a automatizacemi. Definovali tři překážky, které brání automatizaci jednotlivých pracovních míst.

- *Vnímavost a zručnost* – například práce zahradníka v malých parcích nebo zahradách bude hůře automatizována než zemědělská práce na velkých polích, kde mohou snáze stroje určené např. pro orbu, sázení či sklizeň nahrazovat většinu lidské práce.
- *Tvůrčí nároky* – předpokládá se, že např. v advokacii bude práce sekretářky možné nahradit automaty (možností automatického zadávání, čtení, vyhledávání atd.), zatímco práce právníků bude automatizována jen obtížně.
- *Sociální nároky* – počítače a jiné automaty budou schopny částečně simulovat a nahradit sociální styk mezi lidmi, ale lidský zákazník bude i nadále preferovat interakci s jinými lidmi, takže budou např. stále preferováni lidé v osobních službách, např. jako kadeřníci.

Pravděpodobnost automatizace každé ze 702 skupin povolání pak určili podle míry, jak velké výše uvedené překážky v daném povolání přetrvávají.

Ačkoliv je pravděpodobnost ohrožení automatizací definována jen pro skupiny povolání, lze ji vypočítat také pro jednotlivé kvalifikační skupiny. Lze to spočítat na základě struktury zastoupení jednotlivých kvalifikačních skupin v jednotlivých povoláních. Následující tabulka ukazuje všech 43 kvalifikačních skupin a pravděpodobnost rizika automatizace pracovních míst v každé z nich. Technologické novinky, automatizace a komputelizace budou ohrožovat především méně vzdělané osoby na pozicích s nižšími platy.

¹ Podrobněji o čtvrté průmyslové revoluci viz studie *Předvídání kvalifikačních požadavků. Koncepční, metodologické a datové možnosti a omezení projekcí vývoje na trhu práce*.

² http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The_Future_of_Employment.pdf

Kvalifikační skupina	Pravděpodobnost automatizace
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	82,3%
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	79,7%
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	77,4%
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	77,0%
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	76,6%
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	76,6%
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	75,4%
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	73,8%
SŠ bez MZ; ostatní obory	73,4%
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	73,2%
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	72,6%
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	72,3%
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	71,4%
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	64,3%
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	64,1%
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	61,1%
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	60,5%
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	60,0%
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	58,5%
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	58,1%
VOŠ; ostatní obory	57,2%
SŠ s MZ; ostatní obory	55,5%
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	53,8%
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	49,7%
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	45,9%
Bakalářské; ostatní obory	43,1%
Základní vzdělání a bez vzdělání	42,7%
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	41,4%
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	40,2%
Magisterské; ostatní obory	39,9%
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	30,3%
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	29,3%
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	28,0%
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	26,6%
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přírodě, Matematika a statistika (ISCED 42-46)	26,4%
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	23,9%
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	23,6%
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	22,7%
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	22,0%
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	13,2%
Doktorandské; všechny obory	13,1%
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	11,0%

Zdroj: The University of Oxford, Carl Benedikt Frey and Michael A. Osborne; vlastní výpočty SVP PedF UK

Důsledkem automatizace tedy bude nahrazování lidské práce stroji a tím snižováním počtu pracovních míst v dané skupině povolání i přes rostoucí tempo ekonomiky. I tento aspekt byl zahrnut do přípravy projekce počtu pracovních míst.

Projekce očekává, že v následujících letech se počet zaměstnaných bude zvyšovat, avšak tento nárůst bude postupně zpomalovat a kolem roku 2020 se změní v pokles. Tento pokles nebude způsoben zpomalením tempa ekonomického růstu, ale především právě růstem produktivity práce, který bude urychlen nastupující digitalizací a automatizací. Dalším důvodem pro pokles pracovních míst je také demografický vývoj populace. V roce 2025 by v ČR mělo být zhruba o 700 tisíc osob starších 15 let méně než nyní. K upokožení jejich potřeb službami a výrobky tak bude stačit méně pracovníků.

Následující tabulka ukazuje projekci počtu pracovních míst podle kvalifikačních skupin. Celkový počet pracovních míst by se v české ekonomice do roku 2018 měl zvýšit oproti roku 2014 zhruba o 25 tisíc. V následujících letech, jak bylo uvedeno výše, se však růst počtu pracovních míst zastaví a mezi lety 2018-2025 by se jejich počet měl snížit zhruba o 105 tisíc. V porovnání s rokem 2014 se tedy v roce 2025 očekává v české ekonomice zhruba o 80 tisíc pracovních míst méně.

Tabulka: Počty pracovních míst v odvětvích (v tisících)

Kvalifikační skupiny	2003	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2025	změna 14-25
Základní vzdělání a bez vzdělání	321,0	271,8	238,5	205,0	194,9	188,4	181,8	174,9	148,3	-56,7
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	226,3	220,9	184,1	189,7	186,3	185,5	183,2	182,0	165,0	-24,7
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	823,0	813,9	754,0	679,3	660,3	642,4	621,9	604,4	500,6	-178,7
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	368,5	360,0	350,6	309,4	307,9	299,8	293,1	285,0	241,7	-67,7
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	309,7	288,8	255,4	253,5	248,7	249,3	249,9	250,7	256,7	3,2
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	104,4	80,2	73,3	67,9	67,6	65,7	63,9	61,7	55,3	-12,6
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	180,7	185,7	193,4	205,1	206,0	208,8	212,2	215,7	228,7	23,6
SŠ bez MZ; ostatní obory	64,0	77,3	73,4	53,5	55,8	53,8	51,7	50,0	44,7	-8,7
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)	156,7	173,4	172,3	169,0	168,3	167,6	167,4	168,0	163,6	-5,4
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	55,6	57,6	54,1	42,1	40,9	40,3	39,8	40,5	40,1	-2,0
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	37,8	36,2	40,8	39,1	37,9	38,1	38,7	38,9	39,8	0,6
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	107,7	154,8	157,6	87,2	88,6	86,3	85,2	83,1	71,1	-16,0
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	286,3	256,5	263,6	371,5	380,8	395,2	408,3	421,8	457,7	86,2
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	25,2	30,2	34,3	31,2	31,3	31,0	30,4	30,1	27,7	-3,5
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	447,7	459,3	491,6	491,7	498,8	503,5	512,0	516,9	510,1	18,5
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	82,7	78,1	82,1	77,0	68,5	64,6	60,9	58,4	43,1	-33,9
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	88,9	90,8	103,7	109,3	111,6	114,3	117,0	118,9	125,0	15,7

Kvalifikační skupiny	2003	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2025	změna 14-25
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybnářství (ISCED 62)	114,7	103,5	103,8	101,0	100,2	98,6	97,1	95,8	89,4	-11,6
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	144,6	157,1	153,5	139,3	138,9	137,4	136,3	134,7	118,2	-21,1
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	7,4	11,3	13,3	18,7	18,6	18,8	19,0	18,9	19,2	0,5
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	54,0	65,9	86,0	87,4	91,9	94,6	97,5	100,2	109,0	21,6
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	40,0	48,1	58,6	61,1	62,2	63,5	64,7	65,9	69,3	8,1
SŠ s MZ; ostatní obory	45,8	47,9	46,4	41,9	45,2	46,0	46,8	47,6	49,3	7,4
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	2,8	6,9	12,7	31,0	31,4	32,6	33,7	35,5	39,6	8,7
VOŠ; ostatní obory	14,0	25,8	42,9	61,8	62,8	65,6	67,5	69,2	77,5	15,7
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	3,6	5,9	12,8	23,0	22,4	22,2	21,8	21,7	20,7	-2,3
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	1,2	4,3	19,7	23,7	24,1	23,8	24,0	24,1	23,6	-0,1
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	2,6	4,4	12,2	26,3	25,2	25,6	25,7	26,0	25,5	-0,8
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	1,1	2,2	8,1	20,8	22,2	23,8	24,7	25,7	29,4	8,6
Bakalářské; ostatní obory	9,6	13,1	43,0	84,6	90,1	94,0	98,2	101,9	117,9	33,3
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	110,3	108,5	110,8	137,0	142,2	144,5	146,8	147,3	157,3	20,3
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	34,9	35,1	45,4	44,1	43,5	41,9	39,3	37,4	32,0	-12,0
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	51,3	69,8	113,9	127,5	136,9	140,5	144,4	147,7	163,3	35,8
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	30,8	20,4	25,5	52,0	49,1	50,9	52,4	54,0	60,7	8,8
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	22,5	22,7	33,3	38,5	39,7	40,8	42,0	43,0	47,0	8,4
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přírodě, Matematika a statistika (ISCED 42-46)	32,9	35,7	42,9	50,5	53,5	54,9	56,2	57,5	62,3	11,8
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	9,0	10,7	14,6	31,1	32,8	33,1	33,8	34,6	36,7	5,6
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	110,0	121,2	132,3	133,9	134,5	135,9	136,8	137,5	136,1	2,3
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	49,5	51,5	55,2	64,1	65,5	67,0	68,3	70,0	74,5	10,5
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybnářství (ISCED 62)	34,8	33,2	37,9	36,7	36,8	38,1	38,7	39,2	42,2	5,4
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	41,2	42,0	56,5	67,9	67,4	66,9	66,4	66,1	69,7	1,8
Magisterské; ostatní obory	40,5	47,9	53,0	57,7	60,1	60,2	60,9	61,4	62,6	4,9
Doktorandské; všechny obory	35,5	33,4	27,1	30,8	31,3	32,8	33,8	34,7	41,1	10,3

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ a vlastní výpočty SVP PedF UK

Pokles pracovních míst je do roku 2025 očekáván především pro místa obsazená osobami se středoškolským nematuritním vzděláním. Jejich počet by se měl do roku 2025 snížit zhruba o čtvrt milionu. Přibližně o 60 tisíc je očekáván pokles pracovních míst obsazených osobami se základním vzděláním či bez vzdělání. Naopak nejvíce se zvýší počet pracovních míst pro osoby s magisterským vzděláním. Těchto pracovních míst by v roce 2025 mělo být na českém trhu práce zhruba o 100 tisíc více než v roce 2014.

Znamená však celkové snížení počtu pracovních míst, že na trhu práce nebudou do roku 2025 potřeba žádní noví lidé? To rozhodně ne! Tato změna počtu pracovních míst je totiž pouze jedním ukazatelem toho, zda budou na trhu práce potřeba noví pracovníci. Kromě nárůstu či poklesu pracovních míst z důvodů změny ekonomických indikátorů se na trhu práce uvolňují pracovní místa také po osobách, které odcházejí do ekonomické neaktivity (většinou starobního důchodu). Počet takto uvolněných pracovních míst se nazývá nahrazovací poptávka a je kladný pro všechny kvalifikační skupiny. Počet uvolněných pracovních míst záleží především na věkové struktuře aktuálně zaměstnaných osob a rovněž i na tom, v kolika letech odcházejí osoby z dané pracovní pozice do důchodu. Např. manažeři, zákonodárci, lékaři či třeba učitelé, opouštějí svá pracovní místa ve výrazně vyšším věku, než např. horníci. Projekce očekává, že díky odchodům osob do starobního důchodu se na trhu práce v ČR uvolní do roku 2025 zhruba 960 tisíc pracovních míst. Celkem tedy bude nutno do roku 2025 obsadit zhruba 880 tisíc pracovních míst (960 tisíc se jich uvolní – viz nahrazovací poptávka, ale zhruba 80 tisíc jich zanikne – viz záporná tzv. expanzivní poptávka). Následující tabulka ukazuje velikost očekávané nahrazovací poptávky (počtu uvolněných pracovních míst) v jednotlivých kvalifikačních skupinách a také znázorňuje celkový počet pracovních míst, které bude do roku 2025 podle jednotlivých kvalifikačních skupin potřeba obsadit (součet nahrazovací a expanzivní poptávky).

Kvalifikační skupiny	Nahrazovací poptávka 2014-25 (v tisících)	Podíl uvolněných pracovních míst vůči počtu míst v roce 2014	Expanzivní poptávka 2014-25 (v tisících)	Celkový počet pracovních míst, které bude třeba do roku 2025 obsadit (v tisících)
Základní vzdělání a bez vzdělání	73,2	35,7%	-56,7	16,5
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	40,7	21,4%	-24,7	16,0
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	197,6	29,1%	-178,7	18,9
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	60,7	19,6%	-67,7	-7,0
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	65,9	26,0%	3,2	69,1
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	15,2	22,3%	-12,6	2,6
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	20,5	10,0%	23,6	44,1
SŠ bez MZ; ostatní obory	13,3	24,9%	-8,7	4,6
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)	20,0	11,9%	-5,4	14,6
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	12,1	28,6%	-2,0	10,1
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	6,7	17,2%	0,6	7,4
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	14,0	16,0%	-16,0	-2,1

Kvalifikační skupiny	Nahrazovací poptávka 2014-25 (v tisících)	Podíl uvolněných pracovních míst vůči počtu míst v roce 2014	Expanzivní poptávka 2014-25 (v tisících)	Celkový počet pracovních míst, které bude třeba do roku 2025 obsadit (v tisících)
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	37,1	10,0%	86,2	123,3
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	5,8	18,5%	-3,5	2,2
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	102,0	20,7%	18,5	120,5
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	9,0	11,7%	-33,9	-24,9
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	20,9	19,2%	15,7	36,7
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	21,6	21,4%	-11,6	10,0
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	24,7	17,7%	-21,1	3,6
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	2,3	12,5%	0,5	2,8
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	4,9	5,6%	21,6	26,6
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	12,6	20,6%	8,1	20,7
SŠ s MZ; ostatní obory	6,0	14,2%	7,4	13,4
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	2,2	6,9%	8,7	10,8
VOŠ; ostatní obory	6,9	11,1%	15,7	22,6
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	3,4	14,9%	-2,3	1,2
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	1,2	4,9%	-0,1	1,1
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	0,6	2,4%	-0,8	-0,2
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	1,4	6,7%	8,6	10,0
Bakalářské; ostatní obory	6,7	8,0%	33,3	40,0
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	18,8	13,7%	20,3	39,1
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	5,6	12,8%	-12,0	-6,4
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	11,4	8,9%	35,8	47,1
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	3,8	7,4%	8,8	12,6
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	10,1	26,2%	8,4	18,5
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přír., Matematika a stat. (ISCED 42-46)	9,2	18,3%	11,8	21,0
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	3,6	11,5%	5,6	9,2

Kvalifikační skupiny	Nahrazovací poptávka 2014-25 (v tisících)	Podíl uvolněných pracovních míst vůči počtu míst v roce 2014	Expanzivní poptávka 2014-25 (v tisících)	Celkový počet pracovních míst, které bude třeba do roku 2025 obsadit (v tisících)
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	34,3	25,7%	2,3	36,6
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	13,2	20,7%	10,5	23,7
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	10,1	27,6%	5,4	15,6
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	11,3	16,7%	1,8	13,2
Magisterské; ostatní obory	8,2	14,3%	4,9	13,1
Doktorandské; všechny obory	8,1	26,1%	10,3	18,3

Zdroj: výpočty SVP PedF UK

Do roku 2025 se tedy nejvíce pracovních míst v ČR, která bude potřeba nově obsadit (součet nahrazovací a expanzivní poptávky), objeví pro pracovní místa obsazená osobami se středoškolským maturitním vzděláním s oborem studia *Obchod, řízení a správa* a také *Technické vědy a technické obory*. Naopak největší pokles pracovních míst je očekáván na pracovní místa obsazená osobami se středoškolským vzděláním (maturitním i nematuritním) s oborem vzdělání *Výroba a zpracování*.

Otázkou však je, zda přístup, kdy se předpokládá, že pracovní místa jsou v současnosti obsazena lidmi s odpovídající kvalifikací (jak z pohledu stupně, tak i oboru vzdělání) je ten správný. V současné situaci na trhu práce pracují např. osoby s magisterským či doktorandským vzděláním i jako *Pracovníci ostrahy a strážní* nebo *Pěstitelé a chovatelé ve smíšeném hospodářství*, tedy na pozicích, které evidentně neodpovídají jejich vzdělání (kvalifikační požadavky daného pracovního místa jsou výrazně nižší, než skutečné vzdělání osob, které jsou na daném pracovním místě zaměstnány).

Tímto nesouladem se zabývají další dvě podkapitoly, které analyzují pracovní místa jednak z pohledu překvalifikovanosti a také z pohledu kvalifikačních požadavků pracovních míst.

3. Překvalifikovanost zaměstnaných osob

Ve Výběrovém šetření pracovní síly byla v roce 2014 respondentům v rámci šetření položena také otázka „Je Vaše současné zaměstnání méně kvalifikované a neodpovídá Vašemu vzdělání a pracovním zkušenostem?“. Zhruba pětina zaměstnaných (20,6 %) v ČR odpověděla na tuto otázku, že ano, tedy že si na své pracovní místo připadají překvalifikovaní.

Téměř není rozdíl v překvalifikovanosti mezi ženami a muži. Zatímco pocit překvalifikovanosti vůči náplni svého pracovního místa má 19,7 % mužů, u žen to je 21,9 %.

Z regionálního pohledu jsou poměrně velké rozdíly v překvalifikovanosti mezi jednotlivými kraji ČR. Zatímco nejméně osob ji uvádí v Moravskoslezském kraji, nevíce (a to téměř dvojnásobek) v Praze.

Kraj pracoviště	Podíl překvalifikovaných osob
Hlavní město Praha	29,1%
Olomoucký	28,1%
Karlovarský	23,7%
Pardubický	23,7%
Královéhradecký	22,6%
Zlínský	21,9%
Vysočina	21,0%
Liberecký	20,7%
Ústecký	20,6%
Středočeský	19,3%
Jihomoravský	18,6%
Jihočeský	18,5%
Plzeňský	17,6%
Moravskoslezský	14,8%
ČR Celkem	20,6%

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Při detailním pohledu až na úroveň okresů, vykazují největší překvalifikovanost zaměstnaní v okresech Český Krumlov (57 %), Jeseník (49 %), Šumperk (44 %), Náchod (41 %) a Hodonín (38 %). Naopak nejnižší je v okresech Beroun (10 %), Ústí nad Orlicí (9 %), Ostrava – město (8 %), Bruntál (5 %) a Rychnov nad Kněžnou (4 %).

Při porovnání překvalifikovanosti podle stupně vzdělání zaměstnaných osob se ukáže, že nejvíce překvalifikovaných osob je se středoškolským maturitním a také s bakalářským vzděláním. Znamená to, že tyto osoby nejčastěji pracují na pozicích, kde by stačilo i nižší vzdělání než mají.

Stupeň vzdělání zaměstnaných osob	Podíl překvalifikovaných osob
SŠ s MZ	23,8%
Bakalářské	22,7%
VOŠ a konzervatoř	21,3%
SŠ bez MZ	19,8%
Magisterské	17,4%
ZŠ a bez	11,9%
Doktorandské	9,3%

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Při podrobném členění na 43 kvalifikačních skupin (kombinace stupně i oboru vzdělání), je patrné, že z osob se středoškolským maturitním vzděláním mají podprůměrnou míru překvalifikovanosti pouze osoby s oborem vzdělání *Zdravotnictví*. Z osob s bakalářským vzděláním jsou pod průměrem jen osoby s oborem vzdělávání *Příprava učitelů a pedagogika*.

Kvalifikační skupiny (43 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	33,8%
SŠ s MZ; ostatní obory	32,5%
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	28,1%
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	26,9%
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	26,6%
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	26,2%
SŠ bez MZ; ostatní obory	26,0%
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	25,5%
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	25,1%
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	25,0%
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	24,4%
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	23,8%
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	23,4%
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	22,9%
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	22,9%
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	22,9%
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)	22,9%
Bakalářské; ostatní obory	22,7%
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	22,1%
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přírodě, Matematika a statistika (42-46)	22,0%
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	22,0%
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	22,0%
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	21,7%
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	21,3%
VOŠ; ostatní obory	21,3%
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	21,1%
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	20,6%
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	19,2%

Kvalifikační skupiny (43 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	18,9%
Magisterské; ostatní obory	18,8%
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	18,3%
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	18,1%
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	17,7%
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	17,3%
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	17,2%
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	17,0%
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	15,7%
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	15,2%
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	15,1%
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	13,8%
Základní vzdělání a bez vzdělání	11,9%
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	10,8%
Doktorandské; všechny obory	9,3%

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Při analýze podle skupin povolání je nejvíce překvalifikovaných osob ve skupinách s nízkými kvalifikačními požadavky. Jde především o skupinu povolání *Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci* (ISCO 9) a dále o skupiny *Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství* (ISCO 6), *Pracovníci ve službách a prodeji* (ISCO 5) a také *Obsluha strojů a zařízení, montéři* (ISCO 8).

Hlavní skupina povolání (10 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (ISCO 9)	45,0%
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCO 6)	27,2%
Pracovníci ve službách a prodeji (ISCO 5)	26,5%
Obsluha strojů a zařízení, montéři (ISCO 8)	26,0%
Úředníci (ISCO 4)	18,9%
Řemeslníci a opraváři (ISCO 7)	17,9%
Techničtí a odborní pracovníci (ISCO 3)	15,8%
Specialisté (ISCO 2)	13,7%
Zaměstnanci v ozbrojených silách (ISCO 0)	13,4%
Zákonodárci a řídicí pracovníci (ISCO 1)	11,7%

Detailní skupina povolání (40 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Uklízeči a pomocníci	49,8%
Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci kromě uklízečů a pomocníků	41,9%
Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	31,1%
Montážní dělníci výrobků a zařízení	29,8%
Obsluha stacionárních strojů a zařízení	28,6%
Pokladníci, prodavači vstupenek a jízdenek apod.	27,2%

Detailní skupina povolání (40 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	27,2%
Pracovníci osobní péče v oblasti vzdělávání, zdravotnictví a v příbuzných oblastech	27,1%
Provozovatelé prodejen, prodavači a příbuzní pracovníci	25,8%
Pracovníci v oblasti osobních služeb	25,0%
Pracovníci informačních služeb, na přepážkách a v příbuzných oborech	22,9%
Řidiči motocyklů, automobilů, autobusů a tramvají	22,9%
Obsluha pojízdných zařízení a strojvedoucí	22,6%
Odborní pracovníci v oblasti práva, kultury a sportu	21,7%
Administrativní pracovníci, sekretáři apod.	21,6%
Zpracovatelé potravin, dřeva a textilu	21,4%
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby	19,6%
Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií	19,2%
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb	18,9%
Specialisté v oblasti financí, personální, marketingu a veřejné správě	18,2%
Kováři, nástrojaři a příbuzní pracovníci	17,5%
Odborní pracovníci v obchodní sféře a veřejné správě	16,6%
Slévači, svářeči, mechanici a opraváři strojů a zařízení (kromě elektrických)	16,4%
Specialisté v oblasti informačních a komunikačních technologií	15,6%
Úředníci pro zpracování číselných údajů a v logistice	15,6%
Pracovníci v oboru elektroniky a elektrotechniky	15,4%
Všeobecné sestry a porodní asistentky se specializací	15,2%
Technici ve fyzikálních a průmyslových oborech	14,9%
Specialisté v oblasti právní, sociální a kulturní	14,9%
Řídicí pracovníci v oblasti výroby, informačních technologií a vzdělávání	13,4%
Zaměstnanci v ozbrojených silách	13,4%
Odborní pracovníci v oblasti zdravotnictví	13,2%
Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel a polygrafie	12,1%
Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	12,0%
Specialisté v oblasti vědy a techniky	11,9%
Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky kromě fyz. a prům. oborů	11,4%
Řídicí pracovníci v oblasti správy podniku, obchodních a administrativních činností	10,9%
Zákonodárci, nejvyšší státní úředníci a nejvyšší představitelé společností	10,5%
Řídicí pracovníci v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb a obchodu	9,8%
Lékaři a další specialisté v oblasti zdravotnictví kromě všeobecných sester se specializací	9,7%

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Je třeba zdůraznit, že data pocházejí z Výběrového šetření pracovních sil a že jsou tedy dotazovány pouze osoby bydlící v domácnostech. Osoby, které žijí na ubytovnách a podobných přechodných ubytovacích zařízeních v dotazníku zachyceny nejsou. Pokud by i tyto osoby byly dotazovány, lze očekávat, že podíl překvalifikovaných osob by se ještě mírně zvýšil a to především v povoláních ze skupin ISCO 6-9, tedy z těch skupin, kde je již i takto nadprůměrný počet překvalifikovaných osob.

Při analýze podle odvětví se ukáže, že mezi odvětvími v překvalifikovanosti nejsou zdaleka tak velké rozdíly jako u skupin povolání. Zatímco u nich byl rozdíl mezi nejvíce a nejméně překvalifikovanou skupinou zhruba 40 procentních bodů, u odvětví to je jen polovička. Také rozdíly mezi jednotlivými sektory jsou výrazně menší, než mezi 10 základními skupinami povolání. Pro čtyři sektory – primární, sekundární, terciární a podnikatelský kvartérní, je podíl překvalifikovaných osob kolem 21-23 %. Pouze ve veřejném kvartéru je nižší – v něm to je pouze 16 %.

Sektor (5 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Terciární sektor	22,6%
Primární sektor	22,5%
Kvartérní podnikatelský sektor	21,6%
Sekundární sektor	21,2%
Kvartérní veřejný sektor	16,0%

Odvětví (26 skupin)	Podíl překvalifikovaných osob
Úklidové, bezpečnostní, krajinářské, agenturní a administrativní činnosti	35,5%
Potravinářský a tabákový průmysl	30,9%
Ubytování, stravování a pohostinství	27,3%
Umělecké, sportovní, zábavní a další činnosti	25,8%
Zemědělství, lesnictví a rybolov	25,1%
Dřevozpracující, papírenský a tiskárenský průmysl	24,8%
Výroba dopravních prostředků	24,0%
Chemický, farmaceutický a rafinérský průmysl	23,1%
Výroba pryžových, plastových a ostatních minerálních výrobků	22,6%
Výroba elektrických a optických přístrojů	22,5%
Velkoobchod, maloobchod a opravy motorových vozidel	22,3%
Textilní, oděvní a kožedělný průmysl	22,2%
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	20,5%
Doprava, skladování a poštovní činnosti	20,1%
Telekomunikační a informační technologie a činnosti	19,7%
Stavebnictví	19,6%
Vydavatelské a mediální činnosti	19,4%
Opravy a instalace strojů a zařízení a zpracovatelský průmysl j.n.	18,5%
Těžební průmysl	18,3%
Výroba strojů a zařízení	17,3%
Peněžnictví a pojišťovnictví	17,1%
Výroba kovů a kovárenských výrobků	16,4%
Zdravotní a sociální péče	16,1%
Veřejná správa a obrana	16,1%
Vzdělávání	15,9%
Profesní, vědecké a technické činnosti a oblast nemovitostí	15,1%

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Stejná poznámka jako po analýze skupin povolání je třeba, aby byla zmíněna i zde. Výběrové šetření pracovních sil zachycuje pouze osoby žijící v domácnostech. Osoby žijící na ubytovnách, což jsou z pohledu odvětví velmi často osoby patřící do *Stavebnictví*, tak často ve VŠPS vůbec zahrnuti nejsou.

Jak tato kapitola ukázala, zhruba pětina zaměstnaných osob pracuje na místech, kde není plně využita jejich kvalifikace. Pracují tedy na místech, které mají nižší kvalifikační požadavky, než odpovídá jejich skutečné kvalifikaci. Podrobněji kvalifikační požadavky pracovních míst analyzuje následující kapitola.

4. Kvalifikační požadavky pracovních míst

Předchozí analýzy se zabývaly skutečným vzděláním (stupněm i oborem) osob, které obsazují pracovní místa v ČR. Jak ukázala kapitola 3, toto vzdělání však často nekoresponduje s tím, jaké požadavky pracovní místa skutečně mají. Právě pro jejich analýzu je používán ukazatel kvalifikačních požadavků pracovních míst, který je součástí kvalifikačního profilu pracovních míst³.

Tento ukazatel není vázán bezprostředně jen na stupně získaného formálního vzdělání. Předpokládá, že každý člověk zvyšuje své vzdělání i mimo formální vzdělávání. Osm stupňů kvalifikační náročnosti charakterizující úroveň kvalifikačních požadavků pracovních míst je proto navázáno na osm stupňů Evropského rámce kvalifikací (EQF – European Qualification Framework). Ten je referenční nástroj, který umožňuje porovnat úroveň kvalifikací v různých národních kvalifikačních systémech. Zahrnuje všechny oblasti vzdělávání (včetně dalšího vzdělávání) a úrovně kvalifikací, od základní až po ty nejvyšší. Smyslem přijetí a podpora implementace EQF ve členských státech EU je zásadně rozšířit mobilitu občanů EU a usnadnit jim celoživotní učení bez ohledu nejen na věk, ale i na zemi, kde žijí a pracují.

EQF definuje osm úrovní kvalifikace ve třech oblastech: znalosti (*knowledge*), dovednosti (*skills*) a kompetence (*competence*):

- znalosti jsou popisovány jako teoretické nebo faktické,
- dovednosti jsou popisovány jako kognitivní (používání logického, intuitivního a tvůrčího myšlení) a praktické (zahrnující manuální zručnost a používání metod, materiálů, nástrojů a přístrojů),
- kompetence jsou popisovány ve smyslu odpovědnosti a samostatnosti.

Evropský rámec kvalifikací EQF byl přijat Evropským parlamentem v říjnu 2007 a schválen Evropskou radou 14. února 2008. Členské země EU měly povinnost do roku 2010 uvést své národní kvalifikační systémy do vztahu s EQF a do roku 2012 zajistit, aby všechny doklady o kvalifikaci obsahovaly odkaz na její příslušnou úroveň podle EQF.

³ Podrobnější popis Kvalifikačního profilu pracovních míst viz např. publikace *Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000-2025* (NÚV, 2015) nebo *Quantifying skill needs in Europe; Occupational skills profiles: methodology and application* (CEDEFOP, 2013; v angličtině)

Evropský rámec kvalifikací (European Qualification Framework)

Přiřazení úrovně počátečního vzdělání v ČR k úrovni EQF

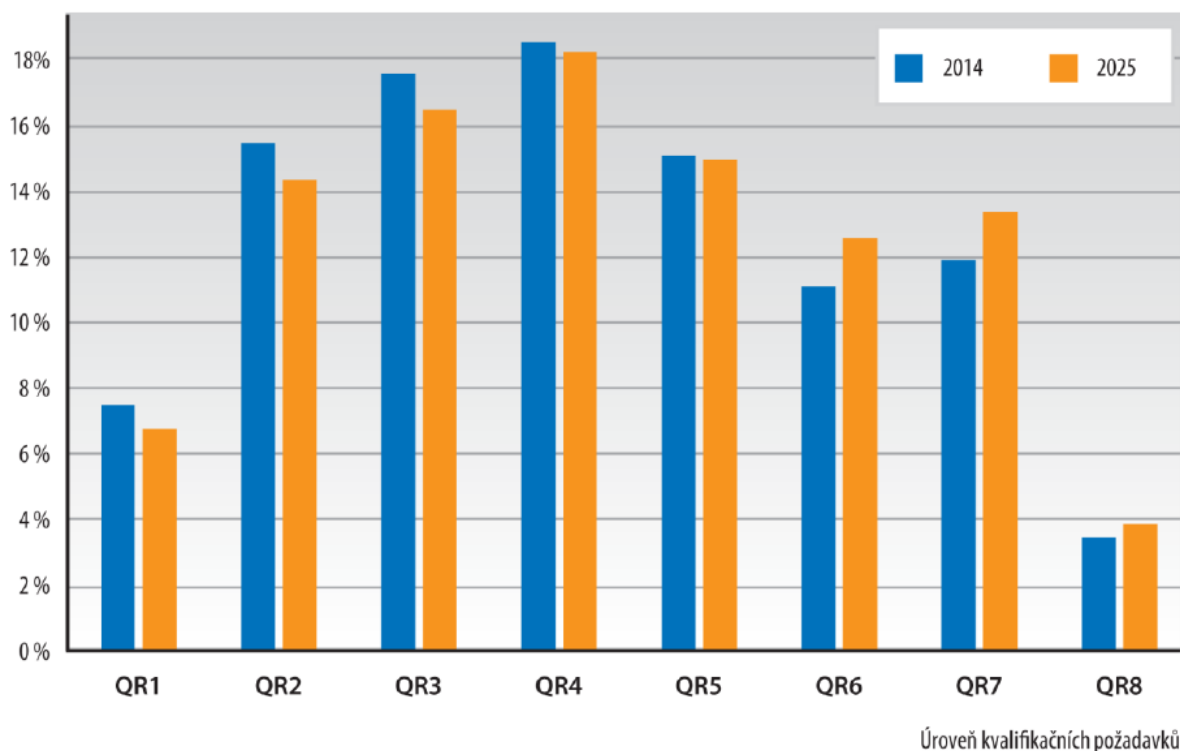
Úroveň EQF	Dosažené vzdělání	ISCED
1	Základy vzdělání (základní škola speciální)	ISCED 0-1
2	Základní vzdělání, střední vzdělání bez výuč. listu, střední vzdělání s výuč. listem (délka studia 2 roky)	ISCED 2
3	Střední vzdělání s výučním listem (délka studia 3 roky)	ISCED 3C
4	Střední vzdělání s maturitní zkouškou (všeobecně, s odborným výcvikem, odborné)	ISCED 3AB, 4
5	Programy krátkého caku (v ČR se teprve budou vytvářet)	ISCED 5
6	Vysokoškolské – bakalářský studijní program, vyšší odborné vzdělání (vč. konzervatoří)	ISCED 6
7	Vysokoškolské – magisterský studijní program	ISCED 7
8	Vysokoškolské – doktorský studijní program	ISCED 8

Jak bylo uvedeno výše, ukazatel kvalifikačních požadavků pracovních míst není vázán bezprostředně na stupeň získaného formálního vzdělání. Např. díky praxi či jinak získanými dalším znalostem, dovednostem a kompetencím může osoba splňovat požadavky z vyšší úrovně EQF, než odpovídá jen úrovni formálního vzdělání, které osoba má.

Následující graf ukazuje vývoj pracovních míst v ČR v letech 2014-2025 v členění podle stupňů kvalifikačních požadavků.

Vývoj kvalifikačních požadavků v ČR 2014–2025

Projekce poptávky podle kvalifikační úrovně (v %)

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ a vlastní výpočty

Je patrné, že do roku 2025 je celkově očekáván nárůst kvalifikačních požadavků pracovních míst. Zvýší se především podíl pracovních míst s požadovanou úrovní kvalifikačních požadavků 6 a 7. Naopak se sníží podíl pracovních míst s úrovní kvalifikačních požadavků 1-3.

5. Projekce lidí vstupujících na trh práce

Zatímco předchozí kapitoly se věnovaly analýze vývoje pracovních míst, tedy strany poptávky na trhu práce, tato kapitola analyzuje předpokládaný vývoj a strukturu osob, které na trhu práce budou k dispozici, tedy stranu nabídky trhu práce. Osoby na trhu práce se dělí na zaměstnané a nezaměstnané, souhrnně se označují jako pracovní síla. Jsou to osoby, které jsou buď již zaměstnané, nebo jsou připravené a schopné do zaměstnání během 14 dnů nastoupit (nezaměstnaní). Z pracovní síly je možné pokrýt požadavky pracovních míst trhu práce.

Porovnáním velikosti a struktury (vzdělanostní) pracovní síly a dostupných pracovních míst se ukáže předpokládaná nerovnováha.

Na trh práce každoročně přichází zhruba 120-150 tisíc osob. Většina z nich tam přichází ze vzdělávacího systému. Následující tabulka ukazuje, jejich vzdělanostní a oborovou strukturu.

Osoby vstupující mezi pracovní sílu podle stupně vzdělání (v tis.)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Základní vzdělání a bez vzdělání	2,2	2,5	1,0	2,6	1,4	1,6	2,1	1,6	1,1	1,6	1,2	1,2
SŠ bez MZ	36,0	37,8	38,9	35,7	30,4	26,1	25,2	23,6	19,5	18,4	18,1	17,3
SŠ s MZ	52,2	45,4	49,1	49,2	49,2	44,5	49,9	51,7	49,7	40,3	36,2	38,5
VOŠ	2,8	3,1	4,0	6,4	6,0	5,8	5,0	5,1	5,1	6,9	4,5	7,4
Bakalářské	3,6	4,4	5,7	6,5	7,9	11,6	14,2	20,8	24,3	27,7	29,8	29,4
Magisterské	24,1	25,6	24,4	27,8	26,5	33,0	45,6	40,0	45,8	42,8	38,5	38,6
Doktorandské	1,7	1,3	1,4	1,7	2,0	2,3	2,2	2,1	1,2	1,5	1,4	1,6

Osoby vstupující mezi pracovní sílu podle kvalifikačních skupin (v tis.)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Základní vzdělání a bez vzdělání	2,2	2,5	1,0	2,6	1,4	1,6	2,1	1,6	1,1	1,6	1,2	1,2
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	3,8	3,2	4,2	2,7	2,3	2,4	2,3	1,4	0,7	0,7	0,2	0,9
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	11,5	11,8	11,0	13,4	10,2	9,4	9,6	8,6	9,9	6,2	7,9	6,3
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	5,7	7,3	6,2	6,0	4,3	2,8	3,0	2,0	2,5	2,2	1,5	1,2
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	3,0	3,0	3,8	3,6	3,1	2,9	2,6	2,5	2,6	2,7	2,0	3,0
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybnářství (ISCED 62)	1,3	1,4	1,2	1,2	1,2	1,0	1,2	0,7	0,1	0,6	0,4	0,6
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	9,4	9,5	11,2	8,2	8,2	6,6	5,7	7,6	3,6	5,2	5,5	4,6
SŠ bez MZ; ostatní obory	1,3	1,7	1,3	0,8	1,0	1,0	0,9	0,7	0,2	0,8	0,5	0,6
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)	4,4	3,1	3,8	3,6	3,8	2,4	2,9	3,6	4,3	4,6	3,0	2,9
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	1,0	0,9	0,8	0,9	1,3	1,1	2,2	0,9	0,9	0,7	0,8	0,7
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	1,6	1,8	2,3	2,8	2,6	1,8	2,4	2,2	2,3	2,3	1,9	1,9
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	1,6	2,1	3,0	3,4	2,1	2,3	2,7	2,7	2,4	2,3	1,9	0,4
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	13,4	10,2	9,8	10,3	10,6	12,3	12,1	9,7	10,8	8,1	8,8	10,4
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	1,0	0,7	0,9	0,6	0,6	1,4	0,7	0,9	1,4	2,3	0,8	1,3
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	10,6	10,2	10,0	10,2	9,2	7,2	10,6	12,8	8,3	6,2	7,7	7,8
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	2,0	2,1	1,8	1,6	1,3	1,7	2,5	2,2	2,1	0,5	1,0	0,9
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	1,9	1,6	2,4	2,0	1,3	1,5	2,2	1,9	1,5	2,1	1,0	1,6
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybnářství (ISCED 62)	2,5	1,2	1,5	1,4	1,9	1,2	1,0	1,7	2,3	1,5	1,1	1,5
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	4,0	3,5	3,1	4,4	5,0	4,8	2,8	3,9	3,9	1,8	1,4	1,8

Osoby vstupující mezi pracovní sílu podle stupně vzdělání (v tis.)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	0,6	1,0	1,4	1,1	1,5	0,7	0,7	1,1	0,6	1,0	0,8	1,6
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	3,4	3,7	4,2	4,3	4,7	4,4	4,5	4,0	6,0	3,7	3,7	3,8
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	1,8	1,4	1,6	1,3	1,8	1,0	1,8	2,6	0,8	1,8	0,9	1,4
SŠ s MZ; ostatní obory	2,3	1,9	2,2	1,1	1,4	0,8	0,7	1,7	2,0	1,3	1,4	0,5
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	1,0	0,5	1,1	1,3	0,7	2,3	2,1	1,3	2,9	2,6	1,1	2,2
VOŠ; ostatní obory	1,8	2,5	2,9	5,1	5,3	3,5	2,9	3,8	2,2	4,3	3,4	5,2
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	0,5	0,5	1,3	0,8	1,0	1,0	1,6	1,7	3,1	2,7	5,2	4,1
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	0,1	0,6	2,0	1,1	1,7	2,0	3,2	4,4	3,0	7,0	5,2	5,0
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	0,6	0,4	0,8	0,9	0,7	0,9	1,4	2,6	4,5	3,9	2,9	4,3
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	0,6	0,4	0,1	0,6	0,8	1,6	0,6	1,2	3,4	1,9	4,6	3,8
Bakalářské; ostatní obory	1,8	2,5	1,6	3,1	3,6	6,1	7,3	10,8	10,3	12,2	11,9	12,2
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	3,2	3,1	4,5	3,7	3,8	5,1	6,4	5,4	3,4	5,8	6,6	4,9
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	2,2	2,2	0,9	2,3	2,1	2,5	3,0	3,0	3,4	2,5	2,3	2,0
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování	3,9	3,4	4,0	5,3	5,4	7,1	9,1	8,1	7,5	10,8	5,5	6,8
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	2,0	2,1	0,9	1,9	2,0	3,0	3,7	2,9	6,3	3,7	4,8	4,2
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	1,0	1,0	1,7	1,8	1,4	1,0	1,9	1,7	0,8	1,6	2,1	1,7
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přír., Matematika a statistika	1,4	1,6	1,4	1,9	2,1	2,2	2,2	1,9	1,1	3,7	0,6	2,8
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	1,5	1,4	1,1	0,7	1,3	1,3	0,5	0,9	2,4	0,6	2,2	2,1
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	3,1	4,3	3,0	3,4	2,1	3,2	5,8	4,8	3,8	3,4	1,7	3,9
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	1,1	1,2	1,7	1,3	1,6	1,9	3,7	2,0	4,3	3,6	2,7	2,8
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	1,5	1,2	0,7	1,4	1,1	0,6	1,5	1,8	1,5	1,8	1,8	0,6
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	1,6	2,0	1,4	1,6	1,8	2,3	3,5	2,6	3,9	2,3	3,9	3,1
Magisterské; ostatní obory	1,6	2,1	3,2	2,7	1,9	2,9	4,3	5,0	7,4	2,9	4,5	3,8
Doktorandské; všechny obory	1,7	1,3	1,4	1,7	2,0	2,3	2,2	2,1	1,2	1,5	1,4	1,6
ČR celkem	122,5	120,1	124,5	129,9	123,3	124,9	144,2	145,0	146,7	139,2	129,8	134,0

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil ČSÚ

Lze tedy následně i predikovat, kolik osob s jakým vzděláním se na trhu práce objeví v následujících letech. Zároveň je z projekce nahrazovací poptávky možné určit, jací lidé (s jakým vzděláním) trh práce opustí. Kombinací obou těchto projekcí se vytvoří výsledná projekce toho, kolik osob s jakým vzděláním na trhu práce v roce 2025 bude. Počet a kvalifikační strukturu těchto osob (pracovní síla; strana nabídky na trhu práce) je pak možné porovnat s projekcí počtu a kvalifikační struktury pracovních míst (strana poptávky trhu práce). Kvalifikační skupiny, u kterých je očekáván největší převis pracovních míst nad velikostí příslušné pracovní síly, lze označit za nejperspektivnější z pohledu uplatnitelnosti na trhu práce. Naopak kvalifikační skupiny, kde je očekáván největší převis pracovní síly nad počtem pracovních míst vycházejí z pohledu uplatnitelnosti osob na trhu jako nejméně perspektivní.

Kvalifikační skupiny (údaje v tabulce jsou v tis.)	Změna počtu pracovních míst do roku 2025 (expanzivní poptávka)	Počet uvolněných pracovních míst do roku 2025 (nahrazovací poptávka)	Celkový počet pracovních míst, které bude nutné obsadit do roku 2025	Počet osob, které vstoupí do pracovní síly do roku 2025	Pracovní síla - počet pracovních míst v roce 2025
SŠ bez MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	3,2	65,9	69,1	16,6	-52,5
SŠ s MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	18,5	102,0	120,5	77,0	-43,5
Magisterské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	20,3	18,8	39,1	28,3	-10,7
SŠ s MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	86,2	37,1	123,3	114,4	-8,9
SŠ bez MZ; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	-24,7	40,7	16,0	9,4	-6,6
Magisterské; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	5,4	10,1	15,6	10,4	-5,2
SŠ s MZ; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	15,7	20,9	36,7	32,5	-4,2
SŠ s MZ; obor Přepravní služby a spoje (ISCED 84)	8,1	12,6	20,7	17,6	-3,1
Magisterské; obor Právo (ISCED 38)	8,4	10,1	18,5	15,4	-3,1
SŠ s MZ; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	0,6	6,7	7,4	4,4	-3,0
SŠ s MZ; ostatní obory	7,4	6,0	13,4	11,5	-1,9
SŠ s MZ; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	-2,0	12,1	10,1	8,2	-1,8
SŠ s MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	-11,6	21,6	10,0	8,6	-1,3
SŠ bez MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	23,6	20,5	44,1	43,2	-0,9
Magisterské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	35,8	11,4	47,1	47,0	-0,1
Magisterské; obor Architektura a stavebnictví (ISCED 58)	10,5	13,2	23,7	24,6	0,8
SŠ bez MZ; obor Zemědělství, lesnictví a rybářství (ISCED 62)	-12,6	15,2	2,6	3,7	1,2
SŠ bez MZ; ostatní obory	-8,7	13,3	4,6	5,9	1,3
SŠ s MZ; obor Osobní služby (ISCED 81)	21,6	4,9	26,6	28,4	1,8
VOŠ; ostatní obory	15,7	6,9	22,6	24,9	2,3

Kvalifikační skupiny (údaje v tabulce jsou v tis.)	Změna počtu pracovních míst do roku 2025 (expanzivní poptávka)	Počet uvolněných pracovních míst do roku 2025 (nahrazovací poptávka)	Celkový počet pracovních míst, které bude nutné obsadit do roku 2025	Počet osob, které vstoupí do pracovní síly do roku 2025	Pracovní síla - počet pracovních míst v roce 2025
Magisterské; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	2,3	34,3	36,6	39,2	2,5
Magisterské; obor Vědy o živé a neživé přírodě, Matematika a statistika (42-46)	11,8	9,2	21,0	24,6	3,6
Doktorandské; všechny obory	10,3	8,1	18,3	22,9	4,6
SŠ s MZ; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	-21,1	24,7	3,6	9,2	5,6
SŠ s MZ; obor Přírodní vědy, matematika a informatika (ISCED 4)	-3,5	5,8	2,2	7,9	5,7
Bakalářské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	8,6	1,4	10,0	18,5	8,5
VOŠ; obor Zdravotnictví a Sociální péče (ISCED 72+76)	8,7	2,2	10,8	19,6	8,7
Magisterské; ostatní obory	4,9	8,2	13,1	24,5	11,4
SŠ s MZ; obor Sociální péče (ISCED 76)	0,5	2,3	2,8	14,4	11,6
Magisterské; obor Informatika (ISCED 48)	5,6	3,6	9,2	21,1	11,9
Základní vzdělání a bez vzdělání	-56,7	73,2	16,5	30,9	14,4
SŠ s MZ; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	-16,0	14,0	-2,1	13,5	15,5
Magisterské; obor Humanitní vědy a umění (ISCED 2)	-12,0	5,6	-6,4	10,9	17,3
Magisterské; obor Zdravotnictví (ISCED 72)	1,8	11,3	13,2	30,5	17,3
Bakalářské; obor Příprava učitelů a pedagogika (ISCED 14)	-2,3	3,4	1,2	20,6	19,4
Magisterské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	8,8	3,8	12,6	35,1	22,5
SŠ bez MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	-67,7	60,7	-7,0	16,7	23,6
Bakalářské; obor Společenské vědy a vědy o lidském chování (ISCED 31)	-0,1	1,2	1,1	28,0	26,9
Bakalářské; ostatní obory	33,3	6,7	40,0	66,9	26,9
Bakalářské; obor Obchod, řízení a správa (ISCED 34)	-0,8	0,6	-0,2	26,9	27,1
SŠ s MZ; obor Všeobecně vzdělávací programy (ISCED 01)	-5,4	20,0	14,6	45,8	31,2
SŠ s MZ; obor Výroba a zpracování (ISCED 54)	-33,9	9,0	-24,9	6,5	31,3
SŠ bez MZ; obor Technické vědy a technické obory (ISCED 52)	-178,7	197,6	18,9	71,0	52,1
ČR celkem	-80,2	956,9	876,7	1 137,0	260,3

Zdroj: vlastní výpočty

Celkově se podle projekce očekává, že do roku 2025 na trhu práce zanikne zhruba 80 tisíc pracovních míst. Zhruba 960 tisíc se jich však uvolní, především díky odchodu lidí do důchodu. Celkem tedy bude v období 2014-2025 potřeba na trhu práce v ČR nově obsadit zhruba 880 tisíc pracovních míst. Na trh práce se v tomto období dostane nově zhruba 1 milion 140 tisíc osob, což znamená zhruba o 260 tisíc nových osob na trhu práce více, než uvolněných pracovních míst.

Zajímavé je, že zatímco nejméně perspektivní z pohledu uplatnitelnosti na trhu práce se jeví obor *Technické vědy a technické obory* pro osoby se středoškolským nematuritním vzděláním, stejný obor je naopak pro středoškolské maturitní vzdělání předpokládán jako druhý nejperspektivnější. Z pohledu stupně vzdělání se podle výsledků projekce dá předpokládat, že největší problém s uplatněním budou mít na odpovídajících pracovních pozicích osoby s bakalářským vzděláním. To povede k tomu, že tyto osoby budou obsazovat pozice určené (kvalifikačními požadavky) především pro osoby se středoškolským maturitním vzděláním. Lze tedy očekávat, že u osob s bakalářským vzděláním bude i nadále pokračovat poměrně vysoká překvalifikovanost, jak to je uvedeno také v kapitole 3.